

CHECKLISTA

OCH

Framgångsfaktorer för arbete i utsatta områden – Bevaktningsspersonal

BYA.

Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd

Framgångsfaktorer för arbete i utsatta områden – Bevakningspersonal

Bedömning av vad som betecknas vara riskområde, utsatt område och särskilt utsatt område, vilken typisk problematik samt vilka risker som föreligger sammanfattas av Polisen Nationella Operativa Avdelning och finns att hämta på Polisens hemsida.

Stämning och grad av uttryck för typisk problematik i dessa områden varierar mycket från tid till annan. Det är därför helt avgörande att förstå att det är kritiskt viktigt att ha tillgång till realtidsinformation och kunna agera på denna så att bevakningspersonal utsätts för så få risker i sin yrkesutövning som möjligt.

Det är likaså viktigt att vara ödmjuk för att liknade problematik och samma typ av riskförhöjningar kan förekomma i geografiska områden Polisen inte tagit med i sin förteckning.

Bevakningspersonal kan i sin yrkesutövning komma att arbeta i, och, eller på objekt belägna i områden där uttryck för social oro som innebär arbetsmiljörisker för bevakningspersonal är bedömda högre än i andra områden. Beslut om bevakningsverksamhet skall alltid föregås av en riskbedömning inom ramen för samverkan. Beslut om åtgärder för att uppnå en acceptabel risknivå med hänsyn till representerat yrkets natur ska sedan fattas innan uppdraget startar.

Vid bevakning i utsatta områden är det extra viktigt att

göra bedömningar utifrån brottsstatistik, incidentstatistik och realtidsuppdaterade stämningssbedömningar. Områdets utformning, hur företaget organiserar sig och att lämpliga arbetstagare utför arbetet i kombination med deras möjlighet till kommunikation samt företagets val av skyddsutrustning är exempel på riskreducerande åtgärder.

Riskbedömningar skall hållas uppdaterade och åtgärder genomförs löpande. Trygga bevakningsaktörer i god samverkan med Polis och andra trygghetsskapande aktörer ger bästa förutsättningar för att bevakningsverksamhet i utsatta områden kan bedrivas säkert och ger avsedd effekt för uppdragsgivarna.

Bevakningens bakgrund och syfte är ytterst relevant och ska vara känd av dem som arbetar i uppdragen då detta är attitydskapande för det praktiska genomförandet av det instruerade arbetet.

Samtidig forskning¹ och studier² visar att det trygghetskapande arbetet i utsatta områdena ska bedrivas långsiktigt av samverkande trygghetskapande resurser. Detta ställer särskilda krav på uppdragsgivare, bevakningsföretag och övriga trygghetskapande aktörer avseende kommunikation, samordningsansvar med mera.

Det ställer också höga krav på lämplighet att arbeta i denna typ av områden på dem som arbetar i uppdragen.

¹ Sarnecki, J. (2016). "Brottslighet och motåtgärder i socioekonomiskt utsatta områden". Kapitel 1 i Hela staden – bryt segregationen. Stockholm: Fores.

² Polisen (2017). Utsatta områden – social ordning, kriminell struktur och utmaningar för polisen. Stockholm: Polismyndigheten, nationella operativa avdelningen.

Så här använder du checklistan

Checklistan går igenom i samverkan mellan ansvarig chef och skyddsombud.

Denna checklista är ett realtidsgeografiskt komplement till den riskbedömning som tidigare genomförts.

Checklistor för sådan riskbedömning finns på BYA:s hemsida. Se www.bya.se.

OBS! Checklistan utgår från en förhöjd risk, men riskerna kan snabbt övergå till hög risk.

Vissa uppdrag kan även utföras med låg risk.

Riskbedömning ska ske i samband med förändring av riskerna.

Förståelse ska finnas och tid ges att alltid:		
Miljö	Situation	Bevakningspersonal
Gör risk och hotbilda-bedömning	Utvärdera	Tänk efter före
Var finns riskerna?	Har du kontroll över riskerna?	Om inte, skapa kontroll genom att:
Gör en realistisk hotbilda-bedömning i perspektiv Människa, Teknik och Organisation med hänsyn till exempelvis: – Given realtidsinformation om stämning – Gruppkonstellationer – Individs beteenden – Riskområden/Skymda områden – Uppenbara kläder/accessoarer	Ge dig alltid tid att: – Upptäcka – Definiera – Reagera – Agera	Bevakningspersonal: – Lokalisera – Definiera – Utvärdera – Förbereda – Agera

CHECKLISTA för arbete i utsatta områden – Bevakningspersonal

Ort/avdelning/kostnadsställe		Genomfört datum	
Typ av uppdrag ☐ Rondering ☐ Stationär ☐ Larmutryckning ☐ Parkeringsövervakning ☐ Annan:			
Kundnamn	Adress		Avtalsnummer
Riskbedömning upprättad av			Anställningsnummer
Underskrift chef		Underskrift skyddsombud	
Namnförtydligande	Datum	Namnförtydligande	Datum

BYA bedömer en rekommenderad nivå i utsatta områden vara:	JA	NEJ	Kommentar
1. Har bevakningsföretaget upprättat särskilt samarbete med lokal polis samt samverkan med andra lokala trygghetsskapande aktörer?	☐	☐	
2. Finns det instruktion för bevakningsuppgiften som tydliggör uppdraget genom att beskriva bakgrund, syfte och genomförande?	☐	☐	
3. Är det säkerställt att ensamarbete inte förekommer om uppdraget syftar till interaktion med personer?	☐	☐	
4. Finns kollega/kollegor på minst syn- eller hörbarhetsavstånd och sker ingripande med minst en kollega?	☐	☐	
5. Arbetar bevakningspersonal alltid med ett defensivt förhållnings-sätt till risker och sker ingripanden endast om patrullens gemensamma bedömning är att det kan ske utan att deras säkerhet äventyras?	☐	☐	
6. Finns säker plats att tillgå som omedelbart uppsöks om bevakningspersonal bedömer att de inte har kontroll över risk för hot/våld?	☐	☐	
7. Finns det resurser att vid behov säkerställa transport till/från arbetsplats/tjänstgöringsområde?	☐	☐	
8. Finns personlig skyddsutrustning som skyddsväst och snabb tillgång till lämplig första hjälpen utrustning?	☐	☐	
9. Finns kommunikationsenhet samt överfallslarm, och är zoner med begränsad radiotäckning kartlagda, dokumenterade och kända? Med överfallslarm avses branschstandard genom BYA.	☐	☐	
10. Arbetar bevakningspersonal, med hänsyn till egen säkerhet, i utsatta områden de själva är boende i?	☐	☐	
11. Har bevakningsföretagen, av sin organisation, väl kända rutiner för incidenthantering?	☐	☐	
12. Används GIA eller motsvarande för rapportering av arbetsmiljöavvikelse, tillbud och olycksfall samt hantering av ärenden som sådana?	☐	☐	
13. Finns det tillgång till Företagshälsovård samt avtal om stöd för krishantering med både resurser och fungerande rutiner?	☐	☐	
14. Om underentreprenör anlitas, har det bolaget ett dokumenterat arbetsmiljöarbete i samverkan med skyddsombud och kollektivavtal?	☐	☐	

Kopia på riskbedömning lämnas till skyddsombud eller lokal facklig organisation

Checklista för bevakningsbranschen

Denna checklista är framtagen för bevakningsbranschen i allmänhet och väktare och ordningsvakter i utsatta miljöer i synnerhet. Här finns Arbetsmiljöverkets råd om vilka lagar och bestämmelser du som arbetsgivare i bevakningsbranschen måste hålla extra koll på.

Objektsanpassade riskbedömningar ska utföras med särskilt stor noggrannhet för väktare och ordningsvakter i våldsutsatta miljöer. Se AFS 2023:1 11 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete.

Tillbudsrapportering. Väktare behöver informeras om att tillbudsrapportering ska ske till ansvarig chef eller den som enligt företagets rutiner är ansvarig för uppföljning. En sammanställning av tillbud ligger till grund för kommande riskbedömningar. Se även AFS 2023:1 12 §.

Kunskap om yrkesrisker. Väktare i våldsutsatta miljöer behöver både ha livserfarenhet och flerårig erfarenhet i yrket. Se AFS 2023:1 10 §.

Kunskap om drog och alkoholrelaterat beteende. Det är viktigt att väktare som arbetar i miljöer, där det är vanligt med alkohol- och drogpåverkade personer, har kunskaper om hur droger verkar.

Introduktion, instruktioner och träning. Det är angeläget att nyanställda väktare/ordningsvakter får en noggrann introduktion, instruktion och träning så att de är väl förtrogna med lokaler och utrustning. Se AFS 2023:1 10 §.

Övning och träning. Förutom teoretisk utbildning be-höver väktare även återkommande övning och träning för att kunna hantera våldssituationer.

Se AFS 2023:1 10 § och AFS 2023:2, 5 kap. 3 §. Instruktioner behövs som tydligt anger att väktare inte ska försöka gripa personer som kan förmodas vara beväpnade. Se AFS 2023:1 10 §.

Personlig skyddsutrustning Som skyddsväst och skyddshandskar bör vara obligatorisk för väktare som ska vara beredda att gripa aggressiva personer. Se AFS 2023:11, 15 kap. 4 och 6 §§ om "Val och användning av personlig skyddsutrustning".

Larmutrustning måste finnas och fungera effektivt i krissituationer, det ska gå att larma med ett knapptryck och larmet ska även mottagas effektivt

i larmcentral eller liknande. Mobiltelefon är inte att anse som lämplig. Se AFS 2023:2, 6 kap. 1 § om "Ensamarbete" och AFS 2023:1 11 § om "Systematiskt arbetsmiljöarbete" samt AFS 2023:2, 5 kap. 6 § om "Våld och hot om våld".

Organisation för krisstöd måste finnas för alla väktare som löper risk att utsättas för våldshändelser.

Se AFS 2023:2, 4 kap. 4 § om "Första hjälpen och krisstöd".

Ensamarbete. (AFS 2023:2, 6 kap.) Fysisk och social isolering ska undvikas och möjlighet till kontakt med andra människor och kollegor ska eftersträvas (1 och 3 §§). Om detta inte kan uppfyllas så ska ensamarbetet planeras så att den som utför arbetet inte löper större risk för att skadas än om arbetet utfördes med flera arbetstagare (4 §). Innebär en arbetsuppgift påtaglig risk för våld eller hot om våld får den inte utföras som ensamarbete. Våld och hot om våld AFS 2023:2, 5 kap. 7 §.

Vidare har arbetsgivare skyldighet att underrätta lokalt eller regionalt skyddsombud när riskfyllt eller psykiskt påfrestande ensamarbete första gången anordnas (9 §).

Föreskrifter till Arbetsmiljöverkets checklista för bevakningsbranschen

AFS 2023:1	Systematiskt Arbetsmiljöarbete
AFS 2023:2, 5 kap.	Våld och hot om våld
AFS 2023:2, 6 kap.	Ensamarbete
AFS 2023:2, 4 kap.	Första hjälpen och krisstöd

Förslag på flera viktiga föreskrifter

AFS 2023:10	Risker i arbetsmiljön <ul style="list-style-type: none"> • Buller • Belastningsergonomi • Smitta
AFS 2023:11	Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning
AFS 2023:12	Utformning av arbetsplatser
AFS 2023:15	Medicinska kontroller i arbetslivet <ul style="list-style-type: none"> • Nattarbete